

RAPPORT 2025-05-07

Så mår företagen i Värmland

Kraftigt höjda tullar, tvära kast i den amerikanska handelspolitiken, osäkert konjunkturläge och snabba kursrörelser – den senaste tiden har präglats av en omvärld i ständig förändring.

I den här rapporten reder vi ut hur de värmländska företagen har påverkats under våren.

INNEHÅLL

RAPPORTEN I STORA DRAG	3
TILLFÖRSIKT I VÄNTANS TIDER	4
EN GLOBAL HANDEL I OORDNING	7
KONKURSER OCH VARSEL	10
KONKURRENSKRAFT OCH HÅLLBARHETSAMBITIONER	11

RAPPORTEN I STORA DRAG

Under de senaste veckorna har vi pratat med drygt 140 av våra medlemmar. De representerar olika branscher, olika storlekar och vi hittar dem runt om i vårt värmländska näringsliv.

För fem månader sedan var vi på väg att lämna ett relativt dystert 2024 bakom oss. Då var förväntningarna på 2025 generellt sett ljusa bland Handelskammarens medlemmar. En stabiliserad inflation, lägre räntenivåer, högre internationell efterfrågan på värmländska produkter och en förväntad ökad köpkraft hos de svenska hushållen var några av de positiva faktorer som våra medlemsföretag lyfte upp i framtidsspaningen. Konjunkturer bedömdes i mångt och mycket vara på väg uppåt.

Sedan dess har mycket hänt. Den 20 januari installerades Donald Trump i Vita huset. Därefter har den amerikanska administrationen genomfört en handelspolitisk riktningsförändring. I en handvändning gick USA från att ha bland de lägsta till de högsta tullarna i världen. Besked om nya tariffer, motåtgärder från omvärlden, pauser och förhandlingar har avlöst varandra.

De senaste veckorna kan beskrivas som turbulenta. Världens börser har skakat. Den svenska kronan har stärkts avsevärt gentemot dollarn. Avsaknaden av förutsägbarhet har i vissa fall lett till en avvaktan - både när det kommer till investeringsviljan hos företag och konsumenternas köplust. Flera röster menar nu att den allmänna konjunkturuppgången kanske dröjer lite längre än vad som förutspåddes tidigare.

Samtidigt finns det delar av det värmländska näringslivet som går väldigt bra. Många företag har en stark framtidsstro för den egna verksamheten. I denna rapport ger vi en nyanserad bild av läget just nu.

”Det är inte lätt att veta vart världen är på väg i dagsläget. Dessutom förändras dagsläget nästan dagligen. Utmaningarna är många, men det vi får till oss från medlemmarna är att den inre kraften är stor här i Värmland”

Hans Albrektsson
vice vd och näringspolitiskt ansvarig Handelskammaren Värmland

TILLFÖRSIKT I VÄNTANS TIDER

I våra dagliga samtal och möten skapas bilden av det värmländska näringslivets syn på nuläget och framtiden. Många ser positivt på den egna verksamheten, men negativt på utvecklingen i omvärlden.

Den återhämtning som många pratat om och sett fram emot i tidigare rapporter, verkar enligt våra medlemsföretag dröja längre än väntat. Detta bekräftas även på nationell nivå från *Konjunkturinstitutets* senaste mätningar. En av våra medlemmar, som tillverkar varor gentemot slutkonsument, uttrycker att "det liksom inte drar igång ordentligt och det händer saker i omvärlden som påverkar våra kunder psykologiskt, det blir en avvaktan på grund av osäkerhet som gör att de fortsätter hålla hårt i plånboken".

Svagt stämningsläge

Byggbranschen är fortsatt hårt ansatt, särskilt de företag som är inriktade mot bostadsutveckling- och produktion. Trots ett behov av nya bostäder är det få nya projekt som inleds, vilket även påverkar underleverantörsleden anläggning, betong, el, golvläggning, plattsättning och VVS. "Bostadsproduktion är fortsatt svårt och vi ser ingen rejäl ljusning under 2025 på grund av det osäkra omvärldsläget". Undantag finns dock: det tas nya spadtag på bostadssidan även om de inte är många och "satsningar inom industrin och de offentliga bygg- och infrastrukturprojekten bidrar i den positiva vågskålen".

Från **mäklare** runt om i länet är bilden något splittrad. Medan några aktörer vittnar om "fortsatt lugnt tempo i form av antalet försäljningar" berättar en annan mäklarfirma om ett 2025 som "börjat jättebra med fler folk på visningarna och mer och mer budgivning". En hyfsat gemensamt yttrande är dock att ett "bostadsbyte är ofta den största affär man gör i livet och då vill man känna en trygghet och tro på en stabil framtid".

Detaljhandeln är en annan bransch som utmanats de senaste åren, där pandemi, inflation och lågkonjunktur lett till en utmanande kombination av ökade kostnader och minskad köpkraft hos hushållen. Situationen just nu skiljer sig en aning beroende på vilket segment som butikerna inriktar sig på; "Det är verkligen upp och ner, jag tycker

att vi klarat oss bra men vet branschkollegor som har det fortsatt väldigt tufft."

Tryck i besöksnäringen

2024 var ett bra år för besöksnäringen. Antalet gästnätter i Värmland ökade ytterligare jämfört med året innan och var väldigt nära *all time high* från 2019. Såväl de inhemska som de utländska gästnätterna ökade. "Det kommer att hända mycket i Karlstad och hela Värmland även i år, så vi ser fram emot en ny toppnotering när vi avslutat 2025" berättar en företrädare för **hotellbranschen**.

Vinterdestinationerna har summerat årets säsong med blandade resultat. Den relativt milda vintern har påverkat skidturisterna för vissa, medan andra berättar att "det här var en bra säsong för oss, vi har haft fler gäster än nånsin".

Restaurangbranschen berättar om "fortsatt lite kortare kvitton jämfört med ett par år tillbaka", men även här är skillnaderna stora - från aktörer som ligger på gränsen till konkurs till andra som menar att "vi har det bra och tittar på investeringar och en utökad verksamhet".

Splittrat i tjänstesektorn

Inom **tjänstesektorn** rapporterar aktörer inom IT, system- och industrilösningar och teknikkonsulter att läget generellt är gott: "Jag skulle säga att läget är väldigt bra, AI och automatisering ligger högt på agendan för många kunder" och "Hos oss är det full fart, inte minst i affärerna gentemot kraft-, säkerhets- och försvarsindustrin".

För byråer som säljer tjänster inom kommunikation och marknadsföring är läget något blandat, men "oavsett vad som händer i omvärlden finns ett fortsatt starkt behov av affärsdrivande kommunikation".

RECEP

I de senaste veckornas samtal noterar vi en hel del svar från tjänsteföretag som handlar om en hårdnande konkurrens och fler anbudsgivare än vanligt. ”I den rådande konjunkturen är det fler som breddar verksamheten, räknar och lägger anbud. I stunden kan det kännas utmanande, men det får oss också att behöva leverera ännu bättre. Så på sikt är det positivt.”

Från bankerna får vi till oss att affärerna går bra, utan några större kreditförluster. Samtidigt noterar några ”en hel del osäkerhet och avvaktande när det kommer till företagsinvesteringar på grund av omvärldsläget. Ingen vet riktigt vart den nya amerikanska tullpolitiken kommer föra oss när det gäller tillväxt, inflation, kronkurs eller ränteläge. Det är många som funderar på vad som kommer att hända framåt med konjunkturen, det står och stampar lite”.

Röster från industrin

Liksom under 2024 syns tydliga nyansskillnader i svaren från **tillverkningsindustrin**. Många beskriver läget som försiktigt men stabilt: ”Vi jobbar 1-skift och har kapacitet att producera betydligt mer, men vi är bra på att anpassa oss. Tycker att läget känns okej, varken mer eller mindre”.

En del går för högttryck och upplever en stark efterfrågan på produkterna: ”Vi tillverkar komponenter gentemot den tunga industrin och för oss är det full fart, vi har ökat omsättningen och ser ännu fler ordrar framåt”. Andra berättar

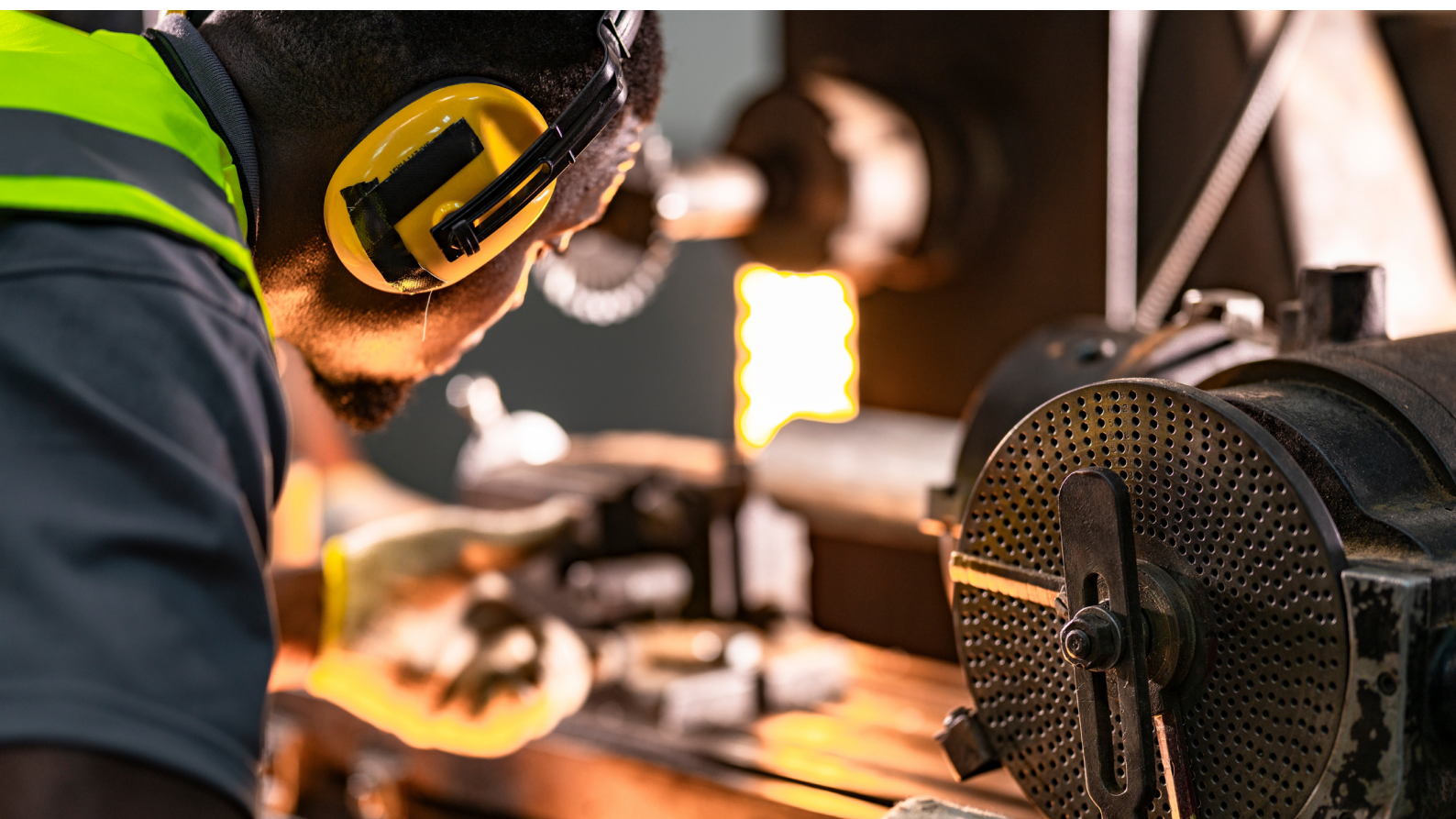
om en mer utmanande situation. ”Det är inte det bästa läget, eftersom de råvaror vi använder i produktionen är en bristvara, det driver upp priserna och genererar lägre orderingång. Vi tror inte riktigt att botten är nådd”. Några har varslat eller har planer på att göra det, samtidigt som de ”fokuserar på produktutveckling, för vi måste våga satsa där och hänga med även om konjunkturläget är svagt”.

De som sticker ut är företag kopplade till **försvars- och säkerhetsindustrin**. Här råder fortsatt ett mycket högt efterfrågetryck på produkter och tjänster. ”Behovet av nya medarbetare är stort och vi rekryterar kontinuerligt”. Det finns också många mindre värmländska företag inom tillverkningsindustrin som vill ta ansvar, ser möjligheter och just nu tittar på hur de kan stötta försvarsindustrin i rollen som underleverantör. ”Vi ser att vi kan bidra, men vet inte riktigt hur vi kommer in. Det handlar inte om att ställa om produktion, utan snarare addera produkter”.

En stark framtidstro

Vi får blandade svar från olika branscher om hur de ser på nuläget och den närmsta framtiden. Också från olika företag inom samma bransch. Flera röster menar nu att den allmänna konjunkturuppgången kanske dröjer lite längre än vad som förutspåddes tidigare, men sammantaget har Handelskammaren Värmlands medlemsföretag generellt en stark framtidstro för den egna verksamheten på sikt.

”Det är verkligen upp och ned, jag tycker att vi klarat oss bra men vet branschkollegor som har det fortsatt väldigt tufft”

EN GLOBAL HANDEL I OORDNING

Värmland är superglobalt. Vi har flera stora medlemsföretag med marknadsledande produkter på världsmarknaden. Värmland är dessutom det län med näst högst andel exporterande små och medelstora företag bland samtliga län i landet. Ett minimum av handelshinder har gynnat både import och export, men just nu råder en osäkerhet som bekymrar.

Strax innan presidentvalet i höstas släppte vi en rapport med fokus på hur våra medlemmar såg på tänkbara scenarion, beroende på om det skulle bli en demokratisk eller republikansk valseger. Upplevelsen då var att ingen av presidentkandidaterna verkade för utökad frihandel.

Flera uppgav dock att de var bekymrade för oförutsägbarhet, upptrappade handelskonflikter och negativa följdverkningar av den amerikanska utrikespolitiken om Donald Trump skulle vinna. "Valet och utfallet i sig kanske spelar mindre roll för oss. Om konsekvenserna däremot får följdverkningar i den globala handeln – ja, då är det inte bra. Allt som komplicerar den internationella handeln har en negativ påverkan på våra affärer."

Idag, drygt hundra dagar efter presidentinstallationen, kan de värmländska företagen dra slutsatser av resultatet. Det har varit en period av höjda tullar, motåtgärder från omvärlden, pausade tullar, ytterligare utökade tullar och förhandling. Två kast och minst sagt en administrativ utmaning såväl för företag med export till USA som för

de amerikanska myndigheterna, som behöver hantera nya direktiv från en dag till en annan.

Direkta påverkan begränsad

Från Värmland går ungefär 6 % av all varuexport direkt till USA, enligt *Statistiska Centralbyrån*. Det är mindre än genomsnittet för riket som helhet. Värmland är således mindre exponerat gentemot USA än andra län.

I våra samtal med de exporterande företagen framgår det att den direkta påverkan av tullarna är relativt begränsad: "Det är en ganska liten del av vår export och för oss betyder ökade tullar över en natt inte jättemycket" och "Vi ser en fortsatt efterfrågan för våra produkter, skillnaden är att de nu blivit dyrare för amerikanerna".

Det finns dock undantag, exempelvis hos de företag som är hårt exponerade mot den amerikanska marknaden: "Av all vår produktion går ungefär 50 % till USA och det är en jättestor utmaning just nu."

Oförutsägbarheten leder till avvaktan

Betydligt fler är de medlemsföretag som menar att situationen just nu stör de globala logistik- och värdekedjorna och leder till en avvaktan när det kommer till ordrar och investeringar: "Okej om vi skulle fått nya tullar, det hade alla efter ett tag börjat förhålla sig till. Det är snarare de tvära kasten fram och tillbaka, alltså oförutsägbarheten, som gör det utmanande eftersom det leder till en avvaktan".

För några har denna osäkerhet lett till ett totalstopp för delar av segmentet: "Första kvartalet var bra, men sen har det blivit tvärstopp efter Trumps tullar. Vi tror att det beror på att kunderna avvaktar och håller hårt i pengarna nu i det osäkra läget".

Andra bekräftar att den psykologiska effekten har "en negativ inverkan för såväl investeringar som hushållens konsumtion. När fler och fler avvaktar så slutar hjulen att snurra, och det är inte positivt för affärerna. Vi håller också ögonen på Kina, nu när de har fått över 100-procentiga tullar för export till USA, kommer det då innebära att de "dumpar" sina varor i Europa och sätter marknaden här ur spel?". Flera medlemmar i olika branscher drar slutsatsen att "omvärldsläget helt klart kommer att påverka återhämtningen av lågkonjunkturen".

Några av företagen reflekterar över vad de potentiella motåtgärderna från EU:s sida kommer att innebära för dem. "Vi har ingen export till USA, men importerar en hel del därifrån. Det är svårt att veta om vi ska chansa och beställa fler varor nu och bygga upp lager för att minimera risken för framtida högre tullar".

Fokuserar på det som går att påverka

Det är värt att poängtera att många medlemmar ser relativt positivt på den egna verksamheten, men negativt på utvecklingen i omvärlden. I dessa lägen menar en del av de vi pratat med att "Kraften kommer inifrån, vi kan inte bara fokusera på det som händer runt omkring oss för då kommer vi till slut inte få något gjort" och att "Det kommer alltid inträffa saker i vår omvärld, så det är klart att vi måste vara anpassningsbara".

Två ord som lyfts upp är *samarbete* och *sammanhållning*. När omvärlden den närmsta framtiden upplevs som osäker har "många värmländska företag en gemensam trygghet grund att stå på". Här nämns bland annat att "Handelskammarens roll är viktigare än någonsin, det såg vi också under pandemin. Att kunna ge en samlad lägesbild och lyfta upp våra behov och önskemål till politiken."

Ränteläge och kronkurs

En effekt av de senaste månadernas turbulens är att "Sverige, med sin låga statsskuld, upplevts som en något säkrare placering och kronkursen har stärkts". Den svenska kronan har stärkts avsevärt mot dollarn sedan årsskiftet. Även jämfört med euron är den svenska kronan starkare.

Flera medlemsföretag menar att "generellt sett är en starkare krona bra", men många lyfter att de ser en stor utmaning i de snabba kursrörelserna. "Det blir svårare att göra affärer när osäkerheten i prinsnivån är så stor" och "En stor utmaning för oss är den svenska kronans volatilitet,

vi offererar i SEK och en del projekt kan ta ett par månader till beslut och beställning från kund, det blir väldigt svårt att kalkylera

vad som ska hända med kronkursen och därmed slutpriset under den perioden".

Från både importerande och exporterande företag får vi till oss att kronkursen "gärna får vara så stabil som möjligt, men det är nog en utopi, vi får räkna med stora svängningar framöver".

Delar av besöksnäringen försöker hitta olika sätt anpassa sig till det rådande läget och berättar att kronkursen på sikt skulle kunna få "påverkan på antalet utländska besökare och hur mycket de spenderar i Värmland. Sverige har varit billigt att semestra i de senaste åren. Men vi ser inga tecken på en minskning i dagsläget."

När fler och fler avvaktar slutar hjulen att snurra, och det är inte bra för affärerna"

KONKURSER OCH VARSEL

Under årets tre första månader har Värmland haft färre antal konkurser jämfört med föregående år. Utfallet ligger också lägre än snittet i landet. Tvärtom gäller för antalet varsel, som både ökat och ligger högre än rikssnittet.

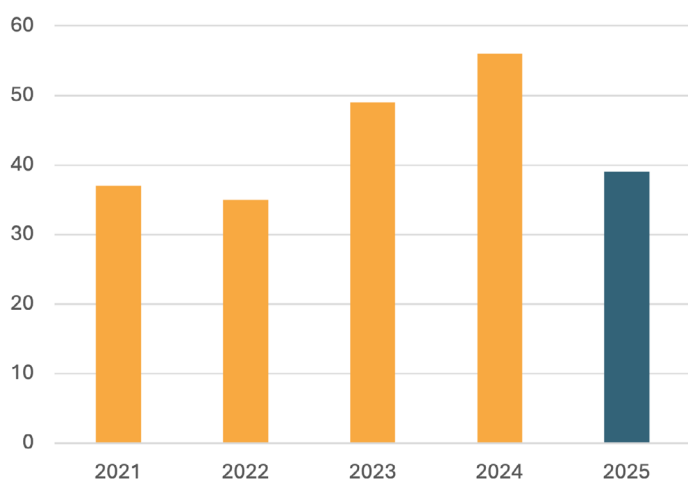
Färre antal konkurser

Årets första kvartal har resulterat i ett färre antal konkurser jämfört med de två föregående åren. Här har Värmland klarat sig betydligt bättre jämfört med rikssnittet. Konkurserna har drabbat ett relativt brett branschspektrum, men med en viss överrepresentation för restaurangverksamhet samt bolag med koppling till bygg- och bostadsbranschen.

Men varslen ökar

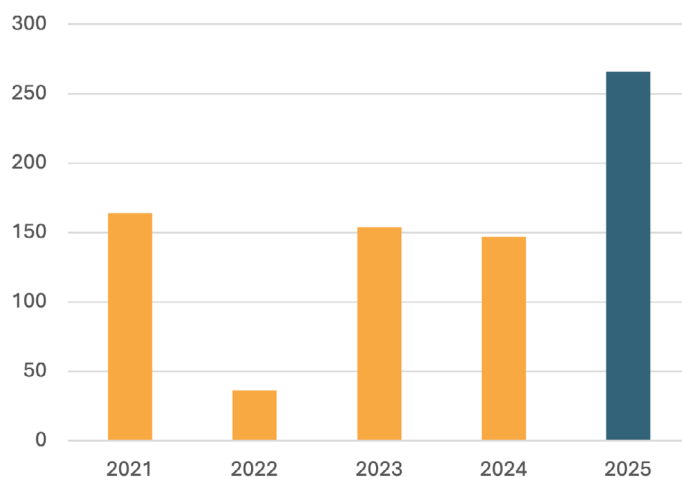
Tittar vi på varselstatistiken för årets tre första månader gäller det motsatta. Antalet varsel ligger på en betydligt högre nivå jämfört med föregående år. Ökningen är större i Värmland jämfört med genomsnittet i riket. Branscherna tillverkning, handel och byggverksamhet är några av de som ligger högt i antalet lagda varsel under första kvartalet. Huruvida det högre antalet varsel har en direkt koppling till de senaste månadernas turbulens i omvärlden går i dagsläget varken att bekräfta eller dementera.

Konkurser januari – mars

Källa: Kreditupplysningstjänsten UC

Varsel januari – mars

Källa: Arbetsförmedlingen

KONKURRENSKRAFT OCH HÅLLBARHETSAMBITIONER

Minskad byråkrati för att främja europeisk konkurrenskraft. EU-kommissionen har antagit förslag som ska förenkla EU-reglerna för både företag och privatpersoner. Regelförenklingar och mindre administration välkomnas av många medlemsföretag, samtidigt som potentiella ambitionssänkningar rörande den gröna omställningen lyfts fram som en risk av de företag som investerat för att ligga i framkant.

Sammantaget vill EU-kommissionen åtgärda överlappande, onödiga eller oproportionerliga regler som skapar hinder för EU-företag. Detta bland annat genom att göra hållbarhetsrapporteringen mer tillgänglig och effektiv. Förslagen diskuteras i skrivande stund i EU-parlamentet och Rådet. Ändringar i direktiven CSRD, CSDDD och CBAM kommer att träda i kraft först när lagstiftarna nått en överenskommelse.

Många medlemsföretag välkomnar regelförenklingar: ”Det är en orimlig byråkrati för oss företag, vi behöver ta stora kostnader för att överhuvudtaget förstå det komplexa regelverket och sedan ännu mer krävande för att redovisa efterlevnaden.” Flera betonar att de inte vill se minskade ambitioner när det gäller klimatarbetet och den gröna omställningen men att ”det måste vara lätt att göra rätt”.

Tror långsiktigt på det vi gör

Några av de medlemsföretag som ligger i framkant i sitt hållbarhetsarbete ser en risk att klimat- och miljöfrågor

hamnar i skuggan av mer akuta skeenden. ”Fokus på kortsiktig tillväxt i kombination med militär upprustning - i ett sånt läge finns risker att hållbarhetsfrågan får stå i skymundan.”

En del poängterar också att de redan tagit stora kostnader i form av investeringar som deras konkurrenter nu kanske slipper undan. ”För oss som redan kommit väldigt långt i vårt hållbarhetsarbete känns det lite märkligt. Vi har tagit ansvar och investeringar som våra konkurrenter, som ligger steget efter, inte gjort ännu. Vi tror långsiktigt på det vi gör och klimatfrågan kan inte skjutas över till någon annan. Men visst känns det lite surt om kraven nu riskerar att sänkas.”

Handelskammaren Värmland följer utvecklingen även inom detta område. Just nu genomför vi en hållbarhetsstudie tillsammans med många av våra medlemmar. Resultatet kommer att publiceras i form av en rapport efter sommaren.